

К.А. Ляшок¹, Н.В. Подопрігора²

1- студентка II курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Природничі науки)» природничо-географічного факультету;

2- доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри природничих наук та методик їхнього навчання, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Реформуванням освіти України в контексті реалізації концептуальних засад нової української школи **актуалізують** потребу модернізації освітнього процесу в сучасному інформаційному освітньому просторі, залучення засобів, що сприяють розвиткові пізнавального інтересу учнів до вивчення природничих наук, підвищення їхньої розумової активності, спонукання до творчості, формувати здатність здійснювати самостійний вибір і приймати відповідальні рішення в різноманітних життєвих ситуаціях.

Метою нашого дослідження є з'ясування особливостей реалізації наступності у розвитку пізнавального інтересу учнів старшої школи до вивчення природничих наук.

Сучасна трисуб'єктна дидактична модель взаємодії між вчителем, учнем та освітнім середовищем забезпечує створення умов для оптимального вибору та використання педагогічних технологій, з допомогою яких не просто поповнювалися б знання й уміння з навчального предмета, а й розвивалися такі якості учня, як пізнавальна активність, самостійність, уміння творчо виконувати завдання. Пізнавальний інтерес на рівні структурної одиниці спрямованості особистості свідчить про те, що учень охоче засвоює ту чи іншу інформацію, яка має міцно сформовану потребу в якісній пізнавальній діяльності, сильні та стійкі мотиви цієї діяльності.

З-поміж шкільних предметів природничі дисципліни займають особливе місце з погляду розвитку пізнавального інтересу учнів до вивчення природничих наук за рахунок взаємозв'язку зовнішнього та внутрішнього моделювання пізнання, що віддзеркалює методологію наукового пізнання природи. З одного боку, відкриті чинники мотивування особистості учня, до яких ми відносимо управлінські впливи на встановлення зв'язку зовнішньої і внутрішньої підсистем

наступності навчання, що ураховують міжпредметні зв'язків між фізикою, хімією та біологією, у тому числі психологічні установки та навіювання ставлення, що розкривають якість освітньої діяльності, а з іншого – організація цілеспрямованої навчально-пізнавальної діяльності учнів, що сприяє активізації внутрішніх мотивів до пізнання навколишнього світу.

На основі аналізу психолого-педагогічної та науково-методичної літератури [1, 2] нами виявлено особливості реалізації наступності у розвитку пізнавального інтересу учнів до вивчення природничих наук, що зводяться до: 1) врахування вікових особливостей учнів старшої школи до підвищення внутрішньої мотивації до навчально-пізнавальної діяльності; 2) дотримання наступності у змісті навчання та логічного взаємозв'язку використання різних форм, методів, прийомів навчання та видів діяльності; 3) використання внутрішньопредметних, міжпредметних зв'язків та запровадження інтеграційних процесів у формуванні основних компетентностей у природничих науках і технологіях; 4) органічне поєднання традиційної методики викладання під час вивчення природничих наук та сучасних інноваційних технологій навчання.

З'ясовано, що розвиткові пізнавального інтересу учнів у навчанні природничих наук сприяють різні види навчально-пізнавальної діяльності: дослідницька, експериментаторська з елементами інноватики, ігрова, проектна, а також забезпечення освітнього процесу сучасними засобами інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

До теоретико-методичних основ, що забезпечують розвиток пізнавального інтересу учнів у навчанні природничих наук віднесено: 1) дотримання принципу наступності, ґрунтується на засадах активного навчання з урахуванням закономірностей розвитку рівнів пізнавального інтересу та відповідних компонентів структури пізнавальної діяльності учнів; 2) розвиток і вдосконалення теоретичних і практичних знань, умінь та навичок учнів (знання теоретичного матеріалу, поступове опанування різноманітними методами, прийомами і способами виконання спостережень і розв'язування практико-орієнтованих задач, уміннями користуватися експериментальним обладнанням та устаткуванням, виконувати вимірювання спостережуваних величин, поступове наближення навичкам та методами обробки й аналізу одержаних результатів), урахуваючи внутрішні мотиви та потреби у саморозвиткові, соціалізації, комутаційних та інших особистісних якостей учнів; уміння опрацьовувати інформацію, що забезпечує розвиток рівнів навчально-пізнавального інтересу та результативність навчання; 3) реалізацію принципу наступності через ознайомлення з

основами природничо-наукових знань з одночасним використанням індивідуальних завдань проблемного характеру, запровадження індивідуальних навчально-дослідницьких завдань, ігрової діяльності, виконання роботи над навчальними проектами, активних методів навчання, поєднуючи їх із сучасними інноваційними технологіями; 4) використання сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчання, а також розроблення завдань з метою оцінювання, контролю та корекції рівня навчальних досягнень учнів, яке враховує можливість запровадження різних видів контролю (вхідного, поточного, вихідного, підсумкового), що реалізуються за допомогою різноманітних форм (тестові завдання з відкритою та закритою формою завдань, усне опитування, підсумкові роботи тощо).

Основною функцією вчителя при цьому є координація учня в його пізнавальній діяльності, корекція отриманої інформації, аналіз і актуалізація знань, забезпечення варіативності і особистісної орієнтації освітнього процесу, проектування індивідуальних навчальних траєкторій учнів, практичної орієнтації навчання із застосуванням інтерактивних компонентів, закріплення інтересу старшокласників до свідомого ставлення у виборі майбутньої професійної діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бузько В.Л. Розвиток творчих здібностей учнів у процесі реалізації наступності у формуванні пізнавального інтересу до фізики / В.Л. Бузько // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – 2013. – Вип. 19: Інноваційні технології управління якістю підготовки майбутніх учителів фізико-технічного профілю. – С. 79-82.
2. Набока Б.С. Пізнавальна діяльність як основа розвитку особистості учня / Б.С. Набока // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 93. – С. 11–115.